

5. How can education prepare us for this globalised world? URL <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-can-education-prepare-us-for-this-globalised-word> (Дата звернення 15.11.2019)
6. Ms.Pallavi Kishore Does competition enhance the learning process? URL <https://www.edarabia.com/does-competition-enhance-learning/> (Дата звернення 15.11.2019)
7. Find your program at Fanshawe. URL: <https://www.fanshawec.ca/> (Дата звернення 15.11.2019)
8. Programs. URL <https://www.niagaracollege.ca/> (Дата звернення 15.11.2019)
9. Programs and courses. URL <https://www.stlawrencecollege.ca/> (Дата звернення 15.11.2019)

УДК 378

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Бочарова Н.А., к.е.н., доцент

Харківській національній автомобільно-дорожній університет

Українське законодавство має достатнє законодавче підґрунтя для здійснення освітньої діяльності: Закон України «Про освіту»; спеціальні закони України «Про вищу освіту», «Про професійну освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту» (деякі з цих законів ще розробляються або поки не містять відповідних норм); Закон України «Про наукову та

науково-технічну діяльність»; нормативних актів Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, що мають у сфері свого підпорядкування заклади освіти та/або наукові установи. Кожен ВНЗ повинен розробляти власні статuti та інші внутрішні нормативні документи закладів освіти та наукових установ (наприклад, Наказ ректора № 153 від 31 жовтня 2018 року «Внутрішня система забезпечення якості» СТВНЗ 63.1-01:2018).

На основі розроблених рекомендацій викладачі повинні сприяти розвиненню академічною доброчесності серед здобувачів:

діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики, згідно законодавства України;

самостійно виконувати навчальні завдання, показуючи приклад для здобувачів вищої освіти;

коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей, згідно розроблених стандартів;

усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до цих.

Викладачі повинні дати змогу здобувачу опанувати наступні навички:

шукати, обирати й оцінювати якість джерел, необхідних для проведення досліджень;

перефразувати чужі думки своїми словами стисло, детально, без зміни змісту цих думок, власними висловлюваннями;

правильно описувати посилання на джерело, згідно розроблених стандартів;

правильно цитувати;

знати про форми академічного плагіату і про шляхи запобігання йому.

Здобувачі повинні бути ознайомлені з поняттям «читингу» та запобігати його застосуванню в власній науковій діяльності. Для початку потрібно мати уявлення, що ми маємо на увазі під терміном «cheating». Це англійське слово в широкому сенсі перекладається як шахрайство, обман, в академічному і поглибленому розумінні означає:

використання роботи іншого людини і представлення її в якості своєї власної;

списувати, шахраювати на іспиті або заліку;

дозволити кому-небудь використовувати вашу роботу на іспиті або в інших цілях;

копіювання, використання матеріалів без належного цитування, посилань, виносок, згідно розроблених стандартів та нормативних актів, прийнятих до застосування в вищому навчальному закладі;

доповнення бібліографії роботами, які насправді не використовуються;

використання або зберігання заміток, шпаргалок і відповідей перед іспитом або завданням і використання їх під час іспиту або завдання;

використання електронних пристроїв для отримання інформації під час іспиту;

пройти тест або виконати вправу для когось-то або попросити когось-небудь здати тест або виконати завдання для вас.

Причини «читинга»: звичайна лінь; недолік креативності та оригінальності; психологічний тиск; нерозуміння лекції, матеріалу, завдання.

Як протидію порушення академічної доброчесності можливо застосовувати технологічні рішення. Наприклад, Unicheck – це система запобігання та виявлення академічного плагіату, яка використовується в ХНАДУ. Метою цієї діяльності є сприяння підвищенню якості навчання, розвитку навичок доброчесної роботи із джерелами інформації та

формуванню звички до сумлінного дотримання вимог наукової етики, активізації самостійності та індивідуальності при створенні авторського твору та підвищенню відповідальності з боку учасників освітнього процесу працівників та здобувачів вищої освіти за порушення загальноприйнятих правил.

Основні напрямки запобігання порушення академічної доброчесності:

дотримання принципів академічної доброчесності та проведення інформаційних кампаній щодо важливості написання оригінальних робіт і поваги до робіт інших людей;

вдосконалення та поширення використання плагіат-чекерів;

навчання академічному письму;

відповідальне ставлення науковців до розвитку української науки, а отже й суспільства в цілому.

Для вирішення питань із розповсюдження академічної доброчесності проводиться:

періодично обговорення на різних рівнях (від академічної групи і кафедри до вченої ради і ректорату) стан запровадження етичних академічних норм у щоденному житті університету;

включення інформацію про принципи забезпечення академічної доброчесності до програм підготовки аспірантів і докторантів;

впровадження навчальних курсів або модулів з академічної доброчесності для студентів і програм підвищення кваліфікації викладачів..

«Читинг» і плагіат поступово знищують здатність мислити самому, вбивають креативність, з часом людина перестає критично мислити і втрачає свою оригінальність.

Література:

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html>
2. Положення про систему запобігання та виявлення плагиату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». Дніпро, НТУ «ДП», 2019». 18 с.
3. Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. СТВНЗ 67.0-01:2019. Харків, ХНАДУ, 2019.
4. Сідляренко А. Академічна доброчесність: як боротися з плагиатом в Україні. URL: <https://osvita.ua/vnz/akadem-dobrochesnist/64191/>

УДК 378

КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

*Бредіхін В.М., к.т. н., доцент,
Харківський національний університет будівництва та архітектури
Штельма О.М., доцент
Харківський національний університет міського господарства
ім. О.М. Бекетова*

Формуванням загальних компетенцій студентів називають процес особистого розвитку, що здійснюється під впливом зовнішніх факторів, тобто при отриманні і перенесенні предметних знань, умінь, індивідуальних здібностей на об'єкти в сфері майбутньої професійної діяльності, які придбані як досвід в процесі навчання для подолання